

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ได้แก่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตร 4 ปี) และชั้นปีที่ 2-6 (หลักสูตร 6 ปี) ในมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 20 แห่ง แยกเป็นประเภทตามลักษณะเจ้าของสถานที่ตั้งดังนี้

ตารางที่ 1 มหาวิทยาลัย จำแนกตามลักษณะเจ้าของและสถานที่ตั้ง

สถานที่ตั้ง	ลักษณะเจ้าของ	
	มหาวิทยาลัยรัฐ	มหาวิทยาลัยเอกชน
กรุงเทพมหานคร	1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4. มหาวิทยาลัยมหิดล 5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 6. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 2. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3. มหาวิทยาลัยศรีปทุม 4. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 5. มหาวิทยาลัยรังสิต 6. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ 7. มหาวิทยาลัยสยาม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานที่ตั้ง	ลักษณะเจ้าของ	
	มหาวิทยาลัยรัฐ	มหาวิทยาลัยเอกชน
ภูมิภาค	7.มหาวิทยาลัยศิลปากร (นครปฐม) 8.มหาวิทยาลัยขอนแก่น 9.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 10.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สงขลา) 11.มหาวิทยาลัยบูรพา (ชลบุรี) 12.มหาวิทยาลัยนเรศวร (พิษณุโลก)	8.มหาวิทยาลัยพายัพ

เกณฑ์การคัดเลือกมหาวิทยาลัย

1. เป็นมหาวิทยาลัยที่สถาปนาและได้ดำเนินการเรียนการสอนมาก่อนปีการศึกษา 2534 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2536 มหาวิทยาลัยจะต้องมีนิสิตนักศึกษาครบทุกชั้นปี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4

2. สถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย แต่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง เช่น สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ จะไม่นำมาใช้ในการศึกษาค้างนี้ ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางนั้นมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากมหาวิทยาลัย และมีการเรียนการสอนทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาบัณฑิต ได้แก่ ระดับ ปวช. และ ปวส. นอกจากนี้ยังมีพัฒนาการมาจากกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่นำมาศึกษาในครั้งนี้ เพราะลักษณะของปรัชญาการศึกษา นโยบายการบริหาร แตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่เน้นความเป็นอิสระทางวิชาการ

2. กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแยกชั้น (stratified random sampling) ดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 145,979 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536) โดยใช้ตารางยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ความคลาดเคลื่อน \pm ร้อยละ 5 ขนาดประชากร ตั้งแต่ 100,000 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 900 คน (Yamane อ้างใน อุทุมพร จามรมาน, 2532)

ขั้นที่ 2 จัดแยกกลุ่มคณะต่างๆเป็นสาขา 4 สาขา ได้แก่ สาขาสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างคณะโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) 1 คณะ เพื่อเป็นตัวแทนแต่ละสาขา มหาวิทยาลัยละ 4 คณะ (4 สาขา) สาขาละ 15 คน รวมมหาวิทยาลัยละ 60 คน สำหรับมหาวิทยาลัยที่เปิดทำการสอนไม่ครบ 4 สาขา จะสุ่มกลุ่มตัวอย่างสาขาละไม่เกิน 20 คน รวมมหาวิทยาลัยละ 40 คน จำนวนนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณ 1,000 คน ผลการสุ่มคณะ เพื่อเป็นตัวแทนสาขา 4 สาขาของแต่ละมหาวิทยาลัย แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคณะต่าง ๆ ของแต่ละมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวแทนสาขา

มหาวิทยาลัย	สาขา			
	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์	วิทยาศาสตร์กายภาพ	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
<u>มหาวิทยาลัยของรัฐ</u>				
1. จุฬาลงกรณ์	คณะรัฐศาสตร์	คณะอักษรศาสตร์	คณะเภสัชศาสตร์	คณะแพทยศาสตร์
2. ธรรมศาสตร์	คณะเศรษฐศาสตร์	คณะศิลปศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี	คณะแพทยศาสตร์
3. เกษตรศาสตร์	คณะสังคมศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะวิศวกรรมศาสตร์	คณะเกษตร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	สาขา			
	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์	วิทยาศาสตร์กายภาพ	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
4. ขอนแก่น	คณะศึกษาศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	คณะสัตวแพทย์- ศาสตร์
5. มหิดล	-	-	คณะวิทยาศาสตร์	คณะสาธารณสุข
6. รามคำแหง	คณะนิติศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	-
7. ศิลปากร	คณะศึกษาศาสตร์	คณะอักษรศาสตร์	คณะเภสัชศาสตร์	-
8. ศรีนครินทรวิโรฒ	คณะสังคมศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	คณะพลศึกษา
9. เชียงใหม่	คณะสังคมศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะวิศวกรรมศาสตร์	คณะเกษตร
10. สงขลานครินทร์	คณะวิทยาการ จัดการ	-	คณะเภสัชศาสตร์	คณะทันตแพทย์- ศาสตร์
11. บุรพา	คณะสังคมศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	คณะพยาบาลศาสตร์
12. นเรศวร	คณะศึกษาศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	-
<u>มหาวิทยาลัยเอกชน</u>				
13. หอการค้าไทย	คณะเศรษฐศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	-	-
14. กรุงเทพ	คณะนิติศาสตร์	คณะศิลปศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	-
15. ศรีปทุม	คณะนิติศาสตร์	คณะศิลปศาสตร์	คณะวิศวกรรมศาสตร์	-
16. ธุรกิจบัณฑิต	คณะเศรษฐศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	-	-
17. รังสิต	คณะบริหารธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์	คณะเภสัชศาสตร์	คณะเทคโนโลยี ชีวภาพ
18. อัสสัมชัญ	คณะบริหารธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี	คณะพยาบาลศาสตร์ เซนต์หลุยส์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	สาขา			
	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์	วิทยาศาสตร์กายภาพ	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
19. สยาม	คณะบริหารธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์	คณะวิศวกรรมศาสตร์	-
20. พายัพ	คณะสังคมศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์	คณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค

ขั้นที่ 4 สุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาจากคณะที่สุ่มได้ (ในขั้นที่ 2) ในแต่ละสาขา สาขาละ 15 คน รวมมหาวิทยาลัยละ 60 คน ส่วนมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนไม่ครบ 4 สาขา จะสุ่มจำนวน 40 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา โดยผู้วิจัยกำหนดเฉพาะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย ตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป ทั้งนี้เพราะลักษณะ โครงสร้างของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเน้นที่ลักษณะของการสะสมานวิถีสีวิตานมหาวิทยาลัยหรือสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตร 4 ปี) และชั้นปีที่ 2-6 (หลักสูตร 6 ปี) โดยให้กระจายทุกชั้นปี ชั้นละประมาณ 4-5 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 10,000 คน

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมของครอบครัว จำนวน 18 ข้อ
2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ จำนวน 90 ข้อ
3. แบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย จำนวน 104 ข้อ

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย จำนวน 62 ข้อ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและสถานภาพทาง เศรษฐสังคมของครอบครัว เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความเป็นจริง แบบสอบถามนี้จะ เกี่ยวกับสถานศึกษา คณะ ชั้นปีที่ศึกษา ภูมิภาค เน้นเพิ่มเติม ที่พักในขณะที่ศึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในฐานะสมาชิก กรรมการหรือประธานชมรม องค์การ สถานภาพทาง เศรษฐสังคมของครอบครัว ได้แก่ อาชีพบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว สถานภาพการสมรส เป็นต้น ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบข้อความ รูปแบบของการตอบและสำนวนภาษา หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแล้วจึง ได้นำมาปรับปรุงแก้ไข

2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎีบุคลิกภาพ และแบบทดสอบบุคลิกภาพของแคทเทิล "Sixteen Personality Questionnaire 16 PF Form A" แบบทดสอบบุคลิกภาพของแคทเทิลฉบับนี้แคทเทิลได้พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีองค์ประกอบ (factor theory) แบ่งองค์ประกอบนี้เสียเป็น 16 ด้าน และนำไปใช้กับบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป ต่อมาได้มีผู้ทำการศึกษา เพื่อหาความเชื่อมั่นแต่ละองค์ประกอบ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แบบครึ่ง ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .54-.93 (Kleinmuntz, 1967)

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบบุคลิกภาพของแคทเทิลมาดัดแปลงและปรับปรุง เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพเพื่อใช้ในการวิจัยนี้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แปลแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ของแคทเทิล รวม 187 ข้อ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษและจิตวิทยา ตรวจสอบความถูกต้องและสำนวนภาษา

ขั้นที่ 2 นำมาดัดแปลงเป็นข้อคำถาม โดยนำมาใช้เฉพาะข้อคำถามของ องค์ประกอบบุคลิกภาพที่เป็นค่านิยมที่พึง ประสงค์ (t) และปรับข้อความของสถานการณ์ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย องค์ประกอบลักษณะ นิสัยด้านละ 6 ข้อ จำนวน 15 องค์ประกอบ รวม 90 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบมาตรประมาณค่า 5 ค่า (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง.)

การหาความตรงของเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยา อุดมศึกษา วิจัยการศึกษา ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และสำนวนภาษา ความสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ก.) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำข้อคำถามแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ 15 ด้าน มาคละกันด้วยวิธีการกระจายแบ่งครึ่ง ดังนี้

1. การเข้าสังคม (A) ได้แก่อำเภอ 1, 2, 3, 46, 47, 48
2. ความมั่นคงทางจิตใจ (B) ได้แก่อำเภอ 4, 5, 6, 49, 50, 51
3. การกล้าแสดงออก (C) ได้แก่อำเภอ 7, 8, 9, 52, 53, 54
4. ความร่าเริง (D) ได้แก่อำเภอ 10, 11, 12, 55, 56, 57
5. มโนธรรม (E) ได้แก่อำเภอ 13, 14, 15, 58, 59, 60
6. ความกล้าเผชิญ (F) ได้แก่อำเภอ 16, 17, 18, 61, 62, 63
7. ความอ่อนโยน (G) ได้แก่อำเภอ 19, 20, 21, 64, 65, 66
8. ความระวาง (H) ได้แก่อำเภอ 22, 23, 24, 67, 68, 69
9. การจินตนาการ (I) ได้แก่อำเภอ 25, 26, 27, 70, 71, 72
10. การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (J) ได้แก่อำเภอ 28, 29, 30, 73, 74, 75
11. ความวิตกกังวล (K) ได้แก่อำเภอ 31, 32, 33, 76, 77, 78
12. ความอิสระเสรี (L) ได้แก่อำเภอ 34, 35, 36, 79, 80, 81
13. การพึ่งตนเอง (M) ได้แก่อำเภอ 37, 38, 39, 82, 83, 84
14. การควบคุมอารมณ์ (N) ได้แก่อำเภอ 40, 41, 42, 85, 86, 87
15. ความเครียด (O) ได้แก่อำเภอ 43, 44, 45, 88, 89, 90

การหาความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ดัดแปลงใหม่นี้ไปทดลองใช้ (try out) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะครุศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (คณะศึกษาศาสตร์) รวม 60 คน และนำคะแนนมาหาความเที่ยงโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Coefficient of Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบทดสอบบุคลิกภาพทั้งฉบับเท่ากับ .79

เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบบุคลิกภาพ

1. ข้อความที่บ่งบอกลักษณะ เชิงนิมาน ให้คะแนนดังนี้

ถ้าเลือกตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ยังตัดสินใจไม่ได้	ปฏิบัติค่อนข้างน้อย	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่บ่งบอกลักษณะ เชิงนิเสธ ให้คะแนนตรงกันข้ามกัน ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ยังตัดสินใจไม่ได้	ปฏิบัติค่อนข้างน้อย	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้ 5 คะแนน

แบบทดสอบบุคลิกภาพมีทั้งหมด 90 ข้อ แบ่งองค์ประกอบบุคลิกภาพ 15 ด้าน ด้านละ 6 ข้อ ดังนั้นแต่ละด้านจะมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 30 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเป็น 6 คะแนน

การให้ความหมายของคะแนนแบบทดสอบบุคลิกภาพ

ผู้ที่ได้คะแนน 25-30 คะแนน	เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้นมากที่สุด
ผู้ที่ได้คะแนน 19-24 คะแนน	เป็นผู้ที่บุคลิกภาพด้านนั้นค่อนข้างมาก
ผู้ที่ได้คะแนน 13-18 คะแนน	เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้นปานกลาง
ผู้ที่ได้คะแนน 7-12 คะแนน	เป็นผู้ที่บุคลิกภาพด้านนั้นค่อนข้างต่ำ
ผู้ที่ได้คะแนน 6 คะแนน	เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้นต่ำมากที่สุด

3. แบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤต ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก และวิกฤตการณ์ทางสังคมและการเมือง เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบวัดความตระหนัก โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศ โดยทำการสำรวจเหตุการณ์ทางสังคมและการเมืองที่ปรากฏในหนังสือสยามจดหมายเหตุ ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2533 ถึง 31 ธันวาคม 2535 ซึ่งได้ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2535 ถึง มกราคม 2536 การบันทึกเหตุการณ์วิกฤตทางสังคมและการเมือง ได้แยกตามลักษณะโครงสร้างของระบบสังคมและการเมือง คือ ระบบสังคม ประกอบด้วย กลุ่มชนชั้น ชีวิตรอบครัว ขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบอุปถัมภ์และการถือครองที่ดินทำกิน ระบบการเมือง ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ รัฐสภา รัฐบาล ตุลาการ พรรคการเมือง และระบบราชการ

ขั้นที่ 2 นำเหตุการณ์หรือปัญหาทางสังคมและการเมืองมาหาความถี่และจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหาจากความถี่สูงสุด อย่างละ 15 ปัญหา (ผลปรากฏภาคผนวก ค.)

ขั้นที่ 3 นำเหตุการณ์หรือปัญหาทางสังคมและการเมือง โดยไม่แยกประเภท และจัดละกัน รวมเป็น 30 ปัญหา เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 ท่าน (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก.) ประเมินค่าของแต่ละปัญหาตามมาตราประเมิน 5 ค่า และให้ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดว่าเป็นปัญหาสังคม หรือการเมือง หรือเป็นได้ทั้งสองปัญหา แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัญหา และจัดลำดับอันดับ 1 ค่าเฉลี่ยสูงสุด จนถึงลำดับที่ 15 ดำเนินการในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2536 (ผลปรากฏภาคผนวก ค.)

ขั้นที่ 4 ขอให้นิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ จำนวน 180 คน จาก 9 มหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์ ธรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ เชียงใหม่ ขอนแก่น บูรพา ศรีปทุม กรุงเทพ ระบุปัญหาสังคมและการเมืองที่วิกฤตตามการรับรู้ของตนเอง โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองสำหรับมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร (ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม 2536)

ขั้นที่ 5 นำปัญหาวิกฤตทางสังคม และการเมืองจาก 3 แหล่งข้อมูล คือ หนังสือพิมพ์สยามจดหมายเหตุ ผู้ทรงคุณวุฒิและนิสิตนักศึกษา มาเปรียบเทียบกันโดยเรียงลำดับความถี่สูงสุด ผลปรากฏดังนี้ (ดูภาคผนวก ค.)

ปัญหาวิกฤตทางสังคม 3 ปัญหา ได้แก่

1. ปัญหาโสเภณีเด็ก
2. ปัญหาการจลาจล
3. โรคเอดส์

ปัญหาวิกฤตทางการเมือง 3 ปัญหา ได้แก่

1. การเรียกร้องประชาธิปไตย หรือเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ (17-20 พฤษภาคม 2535)
2. การทุจริตและคอร์รัปชันในวงราชการ
3. นักการเมือง พรรคการเมืองไม่มีคุณภาพ (พฤติกรรมของนักการเมือง พรรคการเมือง)

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาวิกฤตทางสังคมและการเมือง ในเรื่องแนวคิด ลักษณะ สาเหตุ โดยเฉพาะศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ทำให้อรรถาธิบายเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ทางสังคมและการเมืองอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยนี้ (ภาคผนวก ค.) ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย แบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมือง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับการรับรู้ว่ามีวิกฤตทางสังคมและการเมืองเกิดขึ้นในประเทศไทย และมีความรุนแรงจนถึงขั้นที่จะต้องเร่งแก้ไขเพียงใด เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ค่า ประกอบด้วยข้อความปัญหาละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ

ตอนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคมและการเมืองในเรื่องแนวคิด หลักการ อุดมการณ์ หรือแนวนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เป็นแบบ 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ประกอบด้วยข้อความปัญหาละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ

ตอนที่ 3 การตอบสนองต่อปัญหาวิกฤตทางสังคมและการเมือง ประกอบด้วยข้อความปัญหาละ 5 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ค่า

แบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมือง รวมทั้งฉบับมีจำนวน 150 ข้อ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยา รัฐศาสตร์ อุดมศึกษา (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และสำนวนภาษา และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเที่ยง (reliability) นำแบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมืองไปทดลองใช้กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน (คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์) โดยการหาค่าความเที่ยง แยกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 หาค่าความเที่ยงของแบบวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Coefficient of Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = .909

ตอนที่ 2 หาค่าความเที่ยงของแบบวัดด้วยวิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตร 21 (Kuder-Richardson -21) ได้ค่าความเที่ยง ($r_{tt}=.51$)

ตอนที่ 3 หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Coefficient of Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = .729

การปรับปรุงแบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมือง ครั้งที่ 2 เมื่อได้นำแบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมืองไปทดลองใช้ (try out) กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่างแล้ว ปรากฏว่า นิสิตได้ชี้แนะให้ปรับปรุงหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม (ซึ่งมีทั้งหมด 4 ชุด ในการเก็บข้อมูลจริงจะเก็บพร้อมกันหมด) ข้อคำถามมีจำนวนข้อมากเกินไป มีใจความคล้ายกัน และซ้ำซ้อน การใช้ภาษาไม่สื่อความหมาย ผู้วิจัยจึงตัดข้อคำถามบางข้อที่เป็นข้อความที่มีความหมายคล้ายคลึงกันออกตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน เมื่อปรับปรุงใหม่แล้ว ข้อคำถามของแบบวัดความตระหนักทางสังคมและการเมืองเหลือเพียง 104 ข้อ (จากฉบับเดิม 150 ข้อ)

เกณฑ์การให้คะแนน

1. แบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า

1.1 ข้อความที่บ่งบอกลักษณะ เชิงนิมิตาน ให้คะแนนดังนี้

ถ้าเลือกตอบ เห็นด้วยอย่างมาก	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ยังตัดสินใจไม่ได้	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 ให้ 1 คะแนน

1.2 ข้อความที่บ่งบอกลักษณะเชิงนิเสธ 1 ให้คะแนนตรงกันข้ามดังนี้

ถ้าเลือกตอบ เห็นด้วยอย่างมาก 1 ให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย 1 ให้ 2 คะแนน

ยังตัดสินใจไม่ได้ 1 ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 1 ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 ให้ 5 คะแนน

2. แบบสอบถามเลือกตอบ (ใช่, ไม่ใช่)

2.1 ข้อความที่บ่งบอกลักษณะเชิงนิเสธ

ถ้าเลือกตอบ ใช่ 1 ให้ 1 คะแนน

ไม่ใช่ 1 ให้ 0 คะแนน

2.2 ข้อความที่บางบอกลักษณะเชิงนิเสธให้คะแนนตรงกันข้าม

ถ้าเลือกตอบ ใช่ 1 ให้ 0 คะแนน

ไม่ใช่ 1 ให้ 1 คะแนน

การให้ความหมายของระดับความตระหนักทางสังคมและการเมือง

1. ระดับการรับรู้วิกฤตทางสังคม (18 ข้อ) = 90 คะแนน

คะแนน 73-90 หมายถึง ระดับการรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมสูง

คะแนน 55-72 หมายถึง ระดับการรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมค่อนข้างสูง

คะแนน 37-54 หมายถึง ระดับการรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมปานกลาง

คะแนน 19-36 หมายถึง ระดับการรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมค่อนข้างต่ำ

คะแนน 1-18 หมายถึง ระดับการรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมต่ำ

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคม (20 ข้อ) = 20 คะแนน

คะแนน 17-20 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคมสูง

คะแนน 13-16 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคมค่อนข้างสูง

คะแนน 9-12 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคมปานกลาง

คะแนน 5-8 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคมค่อนข้างต่ำ

- คะแนน 1-4 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางสังคมต่ำ
3. ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางสังคม (13 ข้อ) = 65 คะแนน
- คะแนน 53-65 ระดับการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมสูง
- คะแนน 40-52 ระดับการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมค่อนข้างสูง
- คะแนน 27-39 ระดับการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมปานกลาง
- คะแนน 14-26 ระดับการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมค่อนข้างต่ำ
- คะแนน 1-13 ระดับการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมต่ำ
4. ระดับการรับรู้วิกฤตทางการเมือง (22 ข้อ) = 110 คะแนน
- คะแนน 89-110 หมายถึง ระดับการรับรู้วิกฤตทางการเมืองสูง
- คะแนน 67-88 หมายถึง ระดับการรับรู้วิกฤตทางการเมืองค่อนข้างสูง
- คะแนน 45-66 หมายถึง ระดับการรับรู้วิกฤตทางการเมืองปานกลาง
- คะแนน 23-44 หมายถึง ระดับการรับรู้วิกฤตทางการเมืองค่อนข้างต่ำ
- คะแนน 1-22 หมายถึง ระดับการรับรู้วิกฤตทางการเมืองต่ำ
5. ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมือง (20 ข้อ) = 20 คะแนน
- คะแนน 17-20 หมายถึง ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมืองสูง
- คะแนน 13-16 หมายถึง ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมืองค่อนข้างสูง
- คะแนน 9-12 หมายถึง ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมืองปานกลาง
- คะแนน 5-8 หมายถึง ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมืองค่อนข้างต่ำ
- คะแนน 1-4 หมายถึง ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมืองต่ำ
6. ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางการเมือง (11 ข้อ) = 55 คะแนน
- คะแนน 45-55 หมายถึง ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางการเมืองสูง
- คะแนน 34-44 หมายถึง ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางการเมืองค่อนข้างสูง
- คะแนน 23-33 หมายถึง ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางการเมืองปานกลาง

คะแนน 12-22 หมายถึง ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางการเมือง
ค่อนข้างต่ำ

คะแนน 11 หมายถึง ระดับการตอบสนองต่อวิกฤตทางการเมืองต่ำ

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร
งานวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยของ ประสงค์ จันทองจีน (2525) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
(2527) และสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (สถิตย์ นิยมญาติ, 2525) นำมาสร้างแบบสอบถาม
เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย นโยบายการ
บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา ลักษณะของอาจารย์ (ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษา)
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย (ประสบการณ์ด้านกิจกรรม) และมีส่วนร่วมทำกิจกรรม
กับเพื่อน (ประสบการณ์ด้านเพื่อน) รวม 50 ข้อ

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางสังคม การเมืองและการสื่อสาร ประกอบด้วย
สถานการณ์ด้านสังคม การเมือง การสื่อสารที่มีปรากฏในช่วง 3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2533-
31 ธันวาคม 2535) รวม 30 ข้อ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ที่อาจารย์ที่ปรึกษา
พิจารณาถึงความครอบคลุมเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไข นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความ
ครอบคลุมเนื้อหา นำมาปรับปรุงและทดลองใช้กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 60 คน

การหาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
แวดล้อมมหาวิทยาลัย ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ส่วนที่ 1 สภาพแวดล้อม
ภายในมหาวิทยาลัย ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา () = .66 ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางด้านสังคม
การเมืองและการสื่อสาร ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา () = .45

การปรับปรุงแบบสอบถามสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 2 หลังจากได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ ปรากฏว่า นิสิตวิจารณ์ว่า แบบสอบถามมีจำนวนข้อมากเกินไป บางข้อความไม่รัดกุม ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แบบสอบถามที่ปรับปรุงใหม่มีจำนวนข้อคำถามรวมทั้งฉบับ 62 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามที่เป็นแบบประมาศค่า (rating) กำหนดความหมายตามความมากน้อยของข้อคำถาม

1. ข้อความที่บ่งบอกลักษณะเชิงนิเสธให้คะแนนดังนี้
ถ้าเลือกตอบ มาก ให้ 3 คะแนน
ปานกลาง ให้ 2 คะแนน
น้อย ให้ 1 คะแนน
2. ข้อความที่บ่งบอกลักษณะเชิงนิเสธ ให้คะแนนตรงกันข้าม ดังนี้
ถ้าเลือกตอบ มาก ให้ 1 คะแนน
ปานกลาง ให้ 2 คะแนน
น้อย ให้ 3 คะแนน

การให้ความหมาย

สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย

1. นโยบายการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษา 6 ข้อ (18 คะแนน)
คะแนน 13-18 หมายถึง ได้ดำเนินการนโยบายที่เป็นผลดีแก่นิสิตนักศึกษาอย่างมาก
คะแนน 7-12 หมายถึง ได้ดำเนินการนโยบายที่เป็นผลดีแก่นิสิตศึกษาปานกลาง
คะแนน 6 หมายถึง ได้ดำเนินการนโยบายที่เป็นผลดีแก่นิสิตศึกษา น้อย

2. ความสัมพันธ์กับอาจารย์ 6 ข้อ (18 คะแนน)

คะแนน 13-18 หมายถึง ลักษณะของอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดี
กับนิสิตนักศึกษาอย่างมาก

คะแนน 7-12 หมายถึง ลักษณะของอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดี
กับนิสิตนักศึกษปานกลาง

คะแนน 6 หมายถึง ลักษณะของอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดี
กับนิสิตนักศึกษาน้อย

3. การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา 6 ข้อ (18 คะแนน)

คะแนน 13-18 หมายถึง มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมที่เป็นผลดี
แก่นิสิตนักศึกษาอย่างมาก

คะแนน 7-12 หมายถึง มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมที่เป็นผลดี
แก่นิสิตนักศึกษปานกลาง

คะแนน 6 หมายถึง มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมที่เป็นผลดี
แก่นิสิตนักศึกษาน้อย

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร 10 ข้อ (50 คะแนน)

คะแนน 41-50 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 31-40 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมมาก

คะแนน 21-30 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมปานกลาง

คะแนน 11-20 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมน้อย

คะแนน 10 หมายถึง นิสิตนักศึกษาไม่เคยมีส่วนร่วมกิจกรรมเลย

5. ประสบการณ์ด้านเพื่อน (ประสบการณ์กับเพื่อน) 10 ข้อ

(50 คะแนน)

คะแนน 41-50 หมายถึง นิสิตและเพื่อนได้ร่วมทำกิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 31-40 หมายถึง นิสิตและเพื่อนได้ร่วมทำกิจกรรมมาก

คะแนน 21-30 หมายถึง นิสิตและเพื่อนได้ร่วมทำกิจกรรมปานกลาง

คะแนน 11-20 หมายถึง นิสิตและเพื่อนได้ร่วมทำกิจกรรมน้อย

คะแนน 10 หมายถึง นิสิตและเพื่อนไม่เคยร่วมทำกิจกรรมเลย

สภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย

1. สถานการณ์ด้านการเมือง 8 ข้อ (24 คะแนน)
2. สถานการณ์ด้านสังคม 8 ข้อ (24 คะแนน)
3. สถานการณ์ด้านการสื่อสาร 8 ข้อ (24 คะแนน)

คะแนน 17-24 หมายถึง นิสิตมีการรับรู้สถานการณ์ทางการเมือง สังคมและการสื่อสารเป็นไปในทางดี

คะแนน 9-16 หมายถึง นิสิตมีการรับรู้สถานการณ์ทางการเมือง สังคมและการสื่อสารปานกลาง

คะแนน 8 หมายถึง นิสิตมีการรับรู้สถานการณ์ทางการเมือง สังคมและการสื่อสารว่ามีสภาพที่ไม่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับนิสิตนักศึกษา (face to face contact) โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรัฐในกรุงเทพมหานคร สำหรับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เฉพาะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนมหาวิทยาลัยอื่นผู้วิจัยได้ให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแทน การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยื่นต่ออธิการบดีของมหาวิทยาลัยทั้ง 20 แห่ง
2. อธิการบดีหรือรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการหรือรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อประสานงานกับคณะต่าง ๆ ผ่านเลขานุการคณะ มหาวิทยาลัยของรัฐบางแห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลให้ตามคำชี้แจงของผู้วิจัย และบางแห่งติดต่อกับคณะกรรมการนิสิตนักศึกษาของแต่ละคณะ
3. มหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ที่ผู้วิจัยไม่สามารถไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก และมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ได้ติดต่อให้กองกิจการนิสิตนักศึกษาติดต่อ

นิสิตนักศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลให้

4. มหาวิทยาลัยเอกชน ส่วนใหญ่ฝ่ายกิจการนักศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ตามคำชี้แจงของผู้วิจัย ยกเว้นมหาวิทยาลัยรังสิต รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาให้ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตคณะบดีแต่ละคณะ ด้วยตนเอง บางคณะจะนัดหมายเวลาและนักศึกษาให้ผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง คณะละ 15 คน ชั้นปี ๆ ละ 4-5 คน โดยใช้บัญชีรายชื่อนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี เลือกสุมนิสิตนักศึกษาลำดับที่ 2,12,22,32,42

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ได้ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2536 ถึง มกราคม 2537 ได้คำตอบกลับคืนมาจำนวน 810 ชุด (จำนวนแบบสอบถามที่แจก 1,000 ชุด) เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามปรากฏว่าตอบไม่สมบูรณ์ทุกตอน ทุกชุด จำนวน 57 ชุด จึงเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 753 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเท ระหว่างเพศ ประเภทมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยรัฐ-เอกชน และมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ-มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค) ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสาขาที่ศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดาและรายได้ของครอบครัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทยกับบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา โดยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทระดับสูง และกลุ่มที่มีความตระหนักทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทระดับต่ำ ด้วยการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (discriminant analysis)

ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ชนิดหนึ่งที่สามารถคัดเลือก ตัวแปรชุดหนึ่ง ซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยจะชี้ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดขึ้นอยู่กับตัวแปรอะไรบ้าง สมการที่ได้จะให้ค่าน้ำหนักตัวแปรที่สามารถนำมาใช้ในการคาดประมาณการเป็นสมาชิกของกลุ่ม สมการที่ได้นี้เรียกว่า สมการจำแนกประเภท (Discriminant Function) รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ข.

การวิเคราะห์จำแนกประเภทในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองสูง และกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองต่ำ กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ทางการเมืองสูง ได้แก่ ผู้ที่ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป และกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองต่ำ ได้แก่ผู้ที่ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงไป กลุ่มละ 188 คน

การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มมีค่าสถิติที่ใช้ดังนี้

Canonical correlation (R_c) เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรต้น

Wilk's Lamd () เป็นค่าสำหรับใช้ทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยของทุกตัวแปรระหว่างกลุ่มตัวแปร แสดงอำนาจในการจำแนกกลุ่ม

Chi-Square เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญ

degree of freedom (df) เป็นจำนวนตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่ม

4. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนการรับรู้ทางสังคมสูงสุดและต่ำสุด กลุ่มละ 25 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิจัย และสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับบทบาทของนิสิตนักศึกษานานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤตทางสังคมและการเมืองและบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาจิตสำนึกของนิสิตนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSSX (Statistical Package for the Social Science X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย